

ถึงเวลาลดตัวราคาน้ำมันปาล์มหรือยัง ?

นางอัญญา ศรีวิโรจน์
ส่วนเศรษฐกิจภาค
ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้
กุมภาพันธ์ 2554

ราคาน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่ปลายปี 2553 และรุนแรงยิ่งกว่าที่เคยเกิดขึ้นในอดีต บ้างก็ว่ามาจากความต้องการใช้เพิ่มขึ้นทั้งการใช้บริโภคในรูปน้ำมันพืชและการใช้ผลิตไบโอดีเซล บ้างก็ว่ามาจากผลผลิตลดลงจากภัยแล้งและน้ำท่วมในปีก่อน รวมไปถึงการกักตุนของผู้ประกอบการ หรือที่ไกลกว่านั้น คือ มาจากการเก็งกำไรในตลาดสินค้าเกษตรโลก แต่เป็นที่ทราบกันดีว่าบ้านเราควบคุมการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบ และน้ำมันปาล์มขวดก็เป็นสินค้าควบคุมราคา ผลสุดท้ายคือประชาชนหาซื้อไม่ได้ เกิดภาวะขาดแคลนในวงกว้าง คำถามจึงมีอยู่ว่าเราควรจะลดตัวราคาน้ำมันปาล์มหรือยัง ?

ก่อนอื่นขอทำความเข้าใจแนวคิดการควบคุมการนำเข้าน้ำมันปาล์มซึ่งมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ก่อนว่าทำเพื่ออะไร ในช่วงดังกล่าว เกิดภาวะราคาปาล์มตกต่ำมาก เนื่องจากมีการนำเข้าจากมาเลเซียที่ราคาถูกกว่า ทำให้มีการประท้วงจากเกษตรกรชาวสวนปาล์ม ดังนั้น เพื่อคุ้มครองเกษตรกรให้มีรายได้ที่เพียงพอ รัฐบาลจึงมีมาตรการควบคุมการนำเข้าน้ำมันปาล์ม มาตรการนี้ทำให้ราคาปาล์มน้ำมันของไทยสูงกว่าราคาตลาดโลก และจะมีผลรุนแรงมากขึ้นหากผลผลิตปาล์มในประเทศไม่เพียงพอ เช่นในปัจจุบันที่ผลผลิตได้รับผลกระทบจากภัยแล้งและอุทกภัยในปีก่อน ทำให้ราคาผลปาล์มสูงขึ้นเป็นประวัติการณ์ และราคาน้ำมันปาล์มดิบในประเทศแพงกว่าราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลกถึง 20 บาทต่อกิโลกรัมจากที่โดยทั่วไปจะต่างกันประมาณ 2 บาท

ขณะที่ฟากหนึ่งรัฐบาลต้องการปกป้องชาวสวนปาล์ม แต่อีกฟากหนึ่งรัฐบาลก็ต้องการดูแลไม่ให้กระทบต่อค่าครองชีพของผู้บริโภค รัฐบาลจึงควบคุมราคาขายปลีกน้ำมันปาล์มบรรจุขวดให้จำหน่ายได้ไม่เกินราคาที่กำหนด ทั้ง ๆ ที่ราคาน้ำมันปาล์มในประเทศได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอกประเทศไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าปัจจัยภายในประเทศ เช่น การขึ้นลงของราคาน้ำมันจากฟอสซิลและน้ำมันถั่วเหลืองในตลาดโลก รวมทั้งราคาในตลาดซื้อขายล่วงหน้า อย่างไรก็ตาม ล่าสุดก็ได้ปรับราคาเพิ่มขึ้นอีก 9 บาทต่อลิตรมาอยู่ที่ 47 บาทต่อลิตรเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2554 ที่ผ่านมา แต่ปัญหาไม่ได้จบเพียงแค่นี้ เนื่องจากน้ำมันปาล์มยังขาดตลาด และราคาที่ทำซื้อได้ยังสูงกว่าราคาควบคุม ทำให้รัฐบาลต้องยอมให้มีการนำเข้าน้ำมันปาล์มในรอบแรกจำนวน 3 หมื่นตัน และตามด้วยรอบสองอีก 1.2 แสนตัน ไม่รวมการลักลอบอีกจำนวนหนึ่ง แต่ปัญหาการขาดแคลนก็ยังไม่หมดไป ประชาชนก็ยังได้รับความเดือดร้อน

จะเห็นได้ว่าการแทรกแซงตลาด ไม่ว่าจะเป็นการห้ามนำเข้าน้ำมันปาล์ม หรือการควบคุมราคาขายปลีก ล้วนสร้างความไม่สมดุลขึ้นในตลาด

ดังนั้น ถึงเวลาหรือยังที่จะปล่อยให้ราคาน้ำมันปาล์มลอยตัว ซึ่งในมุมมองของผู้เขียนเองเห็นว่าการ
ลอยตัวราคาน้ำมันปาล์มให้เป็นไปตามกลไกตลาดน่าจะเป็นทางเลือกที่ดีกว่าเพื่อสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง
และจะนำมาซึ่งการบริหารจัดการตั้งแต่ต้นทางหรือการเพาะปลูกให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความคิดเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย